

Hoekje van de Tema Tieker (28)

Johann Vandenhaute

In al de voorbije schrijfsels legden we de klemtoon op wat een goede thematische verzameling en filatelist nodig heeft. Toch voelen we ons in de filatelistische wereld niet een buitenbeentje. Is de thematische filatelie dat? Of zijn het maar plaagstoten van onze zuster- en broederdisciplines? Zijn wij de reden waarom postzegels verzamelen in een pessimistische spiraal is terechtgekomen? En wat als onze hobby weldra als een onderdeel van 'de antiekwereld' zal gezien worden met als speciale tak de filatelie.

Vroeger weigerden erudiete filatelisten (gelauwerden, met postgeschiedenis en traditionele verzamelingen) steevast om ook maar één oog te werpen op de thematische verzamelingen. Vandaag is dit licht anders en dat is omdat de thematische filatelie een volwaardige vorm van filatelie is geworden. Er zijn nog wel kleine niveauverschillen te bemerken en dat zie je wel als je het palmares van gelijk welke tentoonstelling van naderbij beschouwt. Thematische verzamelingen zullen niet gauw met goud en groot goud overladen worden – enkele verzamelingen met zulke bekroningen zijn al een succes. Daarentegen zijn lagere bekroningen in postgeschiedenis en traditionele deelnames al eerder een zeldzaamheid. Er is dus nog werk aan de winkel, maar het grootste verschil is de laatste 20 jaar weggewerkt. Nochtans is onze geliefde discipline juist de meest polyvalente vorm, vermits alle filatelistische elementen kunnen opgenomen worden. D.w.z. dat de beoefenaar van onze discipline een meer dan middelmatige kennis moet bezitten van alles wat onder de noemer 'filatelie' valt. Hier en daar wordt het zelfs de tienkamp van de filatelie genoemd. Dat het een populaire vorm is stellen we vast aan de deelnames aan tentoonstellingen waar we met de postgeschiedenis en de traditionele filatelie kunnen wedijveren.

Wat hebben de hoger genoemde filatelisten dan toch tegen de meest "populaire" vorm van de filatelie? Een deel van de terughoudendheid zal wel liggen bij de "conservatieve" aard van de traditionalisten en de posthistorici. Maar de oorsprong dienen we toch te gaan zoeken bij de thematische verzamelaars zelf en hun verzamelingen.

In den beginne bestond een groot aantal thematische verzamelaars uit personen die, veelal uit teleurstelling, de traditionele filatelie of postgeschiedenis de rug hadden toegekeerd. Een beetje zoals nu de thematische filatelist naar de Open Filatelie overstapt. Die teleurstelling vond haar oorsprong in het feit dat moeilijk kon voldaan worden aan de volledigheid die de traditionele filatelie eiste (en nog eist). De thematische filatelie werd als het ware een vluchtheuvel.

Oorspronkelijk kenmerkten de thematische verzamelingen zich door eenvoudig materiaal, dat bovendien afkomstig was uit landen die met hun uitgavenbeleid inspeelden op de behoeften van deze nieuwe categorie van verzamelaars. Het is de gemiddelde traditionele verzamelaar niet kwalijk te nemen dat hij zijn indrukken baseerde op wat hij in de praktijk zag: die mooie en goedkope beeldjes die bovendien nog populair bleken te zijn. En voor de handelaar legde dat ook geen windeieren gezien de thematische filatelist een hele andere behoefte had dan de traditionele.

De thematische filatelist moet meer dan middelmatige kennis bezitten van alles wat onder de noemer 'filatelie' valt.

Maar de laatste jaren ligt het wel wat anders. De thematische filatelie is hedentendage een meer bewuste keuze van de verzamelaar, die er op uit is zowel filatelistische als thematische ontdekkingen te doen. Actueel is het zo dat in een goed opgebouwde verzameling het hele scala van de filatelie terug te vinden is. Meer nog, vandaag vind je meerdere belangrijke en klassieke items die ontbreken in de traditionele verzamelingen in onze verzamelingen terug. Toegegeven, er is nog steeds progressie mogelijk, maar het gaat duidelijk de goede richting uit. En dat het een kwestie van middelen en goed materiaal is, dien ik hier niet uit te leggen.

Als thematische filatelist weten we dat een studie van bijvoorbeeld in België van de “epauletten” een bom geld kost. Als de studie daarbij nog volledig is zal ze wel vandaag opgebouwd een fortuin gekost hebben. Zelfs België of Frankrijk volledig, in prima kwaliteit, kost een aardige duit. Maar juist één van de aantrekkelijkheden van de thematische filatelie is dat met een modaal budget heel wat meer plezier kan beleefd worden.

Het is waar dat een thematische verzameling zowat de helft van het totale aantal punten kan verwerven op grond van de behandeling en uitwerking van het thema en dus niet op grond van enkel ‘de filatelie’. De traditionele verzamelaar maakt er soms een karikatuur van wanneer hij beweert dat de thematische punten worden weggegeven. Maar niets is minder waar: om de thematische punten te verdienen moet blijk gegeven worden van grondige kennis van de filatelie in verband met het thema. Dit laatste kan niet zonder een hoge graad van filatelistische kennis en het gebruik van kwalitatieve en hoogwaardig (zeldzaam) materiaal, wil men kans maken om een hoge onderscheiding te behalen. Het zou te gek zijn mocht men op filatelistisch vlak geen hoge eisen stellen, gezien de thematische filatelie tot de filatelie wil gerekend worden.

Toch denk ik dat er andere katten te geselen zijn dan de onderlinge discussie tussen de verschillende disciplines. De verminderde interesse in de filatelie in het algemeen, afwezigheid van onze jeugd, minder postverkeer, het teveel aan nieuwe uitgaven die het mindere postverkeer niet verantwoorden, om er maar enkele aan te halen. Is de bodem bereikt en kunnen we al een ‘status quo’ noteren? Misschien! De toekomst zal het uitwijzen.

In een continue veranderlijke wereld zijn onze manier van gewoonten en manier van werken totaal veranderd sinds eind van – laten we ergens een lijn trekken – eind 20ste eeuw. Alleen al de manier van omgaan met onze vrienden en kennissen heeft het bestaan van een vereniging deels onderuitgehaald, want vandaag kunnen we zonder de hulp van een club onze hobby beleven met iemand bijvoorbeeld in

Nieuw-Zeeland. Fantastisch toch? Maar wel ten koste van het clubleven. En zijn we allemaal als ouder met kinderen niet veeleisend geweest om aan onze jeugd de belangrijkheid van studies, familie en carrière eindeloos te blijven herhalen en ze daardoor de toegang tot onze hobby onthielden.

Terwijl we om andere redenen familie-tradities, denk bijvoorbeeld aan de status die familiebedrijven kennen, toch nog hoog in het vaandel achten. Terwijl we er niet in slagen om onze kinderen diezelfde waarde voor een filatelistische (laat staan thematische) hobby te kunnen overtuigen. Maar laten we een optimistische toon aanslaan en zeggen dat we veel sneller en met veel meer gelijkgezinden wereldwijd kunnen communiceren en zoeken naar wat we graag willen verzamelen. We kunnen in een vingerknip een aankoop doen voor onze verzameling aan de andere kant van de wereld. Even gemakkelijk alle informatie vinden of aangereikt krijgen via blogs en websites in kleur (nee, nog zonder geur) en met details nooit eerder getoond en dat alles voor een prikke en in een mum van tijd. Technologie helpt ons vandaag enorm in onze hobby en daar moeten we nu van profiteren, en mijns inziens moet het beste nog komen.

Door de geminderde interesse komt er meer materiaal vrij en wie weet wel iets voor je thematische verzameling. Er is een pak lang verborgen materiaal dat nu zijn weg zoekt naar een liefhebber. Heb je het aanbod in de catalogi van handelaren en veilinghuizen al eens doorbladerd? Ongelofelijk wat een aanbod elke keer opnieuw! Allemaal verzamelingen die geen interesse konden aanwakkeren bij (klein)zoon of (klein)dochter. Een pluspunt voor onze hobby, toch? Of toch niet?

Technologie helpt ons enorm in onze hobby vandaag en daar moeten we van profiteren.

Dus niet alles is zo negatief, maar we moeten wel af van onze kritische noot die we zelf zo graag uitdragen ten koste van onze hobby. De niet-filatelistische toeschouwer hoort alleen kritische geluiden en loopt ervan weg.

Het statuut van 'tentoonstelling' dient anders ingevuld te worden. De verzamelaar met zijn verzameling zou centraal moeten staan en niet alle glamour en glitter voor de zogezegde filatelistische instanties en organisatie die dan een torenhoog inschrijvingsgeld oplegt aan die zo noodzakelijke deelnemer, terwijl die deelnemer dacht dat filatelie voor iedereen mogelijk is en niet alleen voor enkelen die het zich kunnen permitteren. Dus laten we starten van binnenuit en kiezen voor onszelf: de verzamelaar-tentoonsteller. (99)

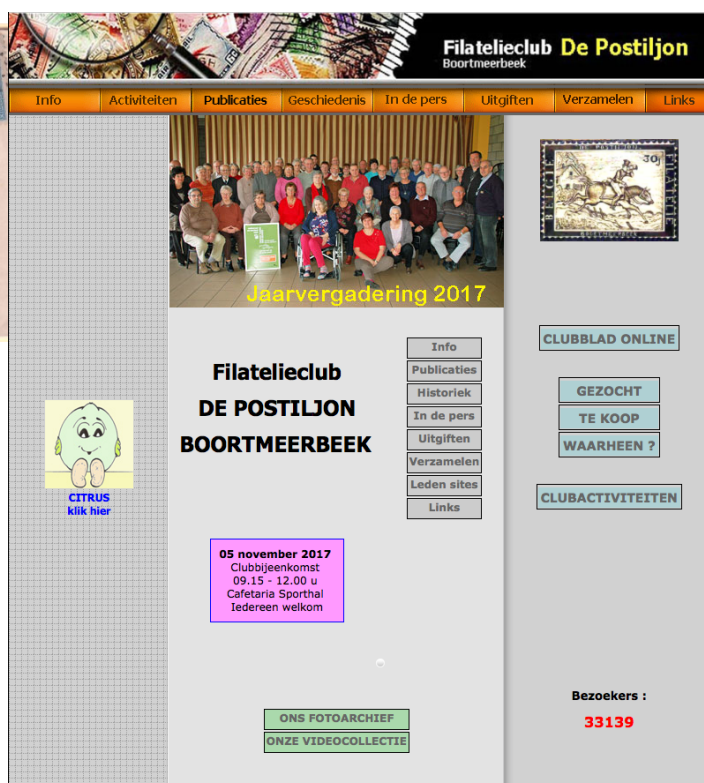
Bron: Deze artikelenreeks is een **geactualiseerde heruitgave** van nummer 99 zoals dit werd gepubliceerd in het tijdschrift 'Filatelia' (Strombeek-Bever) door wijlen Florent Coene als leidraad voor de vergaderingen van Ke.The.Fil in de periode 1983 – 1993.

Dichter bij huis een club die ook een heel actieve website heeft: De Postiljon van Boortmeerbeek (ook lid van Themaphila). Zij zijn een echte familieclub als je al hun activiteiten bekijkt en ze promoten alle vormen van filatelie. Ook hier allerlei nieuwtjes, niet alleen over filatelie, maar ook over het clubleven en zijn lange geschiedenis, verzamelingen online, publicaties, enz.
www.depostiljon.net

(Aanvulling redactie)

Een voorbeeld van een club die gebruikt maakt van de moderne media: Philatelieclub Montfort in Oostenrijk (met actuele informatie, allerlei weetjes over filatelistisch materiaal, verzamelingen online, enz.).
www.philatelieclub.at

Misschien een ideeetje voor onze vereniging of de kerngroepen KE.THE.FIL en Themaphila-Wetteren (of de K.L.B.P.??) om ook wat actiever te zijn via het internet of de sociale media? Niet alleen de website, maar misschien ook op een blog, forum, Facebook, twitter, instagram, ...